

Wstęp (Teresa Łoś-Nowak)	9
------------------------------------	---

CZĘŚĆ PIERWSZA

STOSUNKI MIĘDZYNARODOWE JAKO DYSCYPLINA NAUKOWA

Rozdział I · Stosunki międzynarodowe w perspektywie teoretycznej (Andrzej Dybczyński) . .	15
1. Stosunki międzynarodowe jako dyscyplina naukowa	15
2. Funkcje nauki o stosunkach międzynarodowych	17
3. Pojęcie i istota teorii stosunków międzynarodowych	19
4. Metody badawcze	22
Rozdział II · Nurty i paradygmaty w nauce o stosunkach międzynarodowych (Teresa Łoś-Nowak)	25
1. Modele eksplantacji klasycznej	26
2. Społeczność międzynarodowa: neoklasyczny kompromis	33
3. Nurt modernistyczny	35
4. Postmodernistyczna rewolucja w nauce o stosunkach międzynarodowych	39
4.1. Strukturalny realizm i neorealizm	39
4.2. Neoliberalna pluralistyczna wizja świata	43
4.3. Globalizm (neomarksizm)	47
5. Krytyczna teoria post-postmodernistyczna	50
Rozdział III · Uczestnicy stosunków międzynarodowych (Teresa Łoś-Nowak)	53
1. Pojęcie i atrybuty uczestnika stosunków międzynarodowych	53
2. Charakter uczestnictwa w stosunkach międzynarodowych	57
2.1. Uczestnicy państwowi	57
2.1.1. Państwo jako uczestnik stosunków międzynarodowych. Atrybuty uczestnictwa	57
2.1.2. Suwerenność – atrybut państwowości	60
2.2. Uczestnicy niepaństwowi	62
2.2.1. Stolica Apostolska	63
2.2.2. Naród – potencjalny czy rzeczywisty uczestnik stosunków międzynarodowych	64
2.2.3. Organizacje międzynarodowe – geneza i istota	65
2.2.4. Typy i rodzaje organizacji międzynarodowych	68
2.2.5. Funkcje organizacji międzynarodowych	72
Rozdział IV · Polityka zagraniczna (Teresa Łoś-Nowak)	75
1. Pojęcie i istota	75
2. Wyznaczniki polityki zagranicznej	78
3. Interesy i cele w polityce zagranicznej	80
4. Metody i środki realizacji polityki zagranicznej	88

Rozdział V · System międzynarodowy (Teresa Łoś-Nowak)	96
1. Istota badań systemu międzynarodowego	96
2. Pojęcie systemu międzynarodowego	99
3. System międzynarodowy: problem klasyfikacji	103
4. System międzynarodowy: dylemat zmiany systemu	104
5. System międzynarodowy a współczesne modele łańdów międzynarodowych	107
5.1. Model łańdu unipolarnego	108
5.2. Model łańdu multipolarnego	110
6. Mocarstwa i supermocarstwa w systemie międzynarodowym	112

CZĘŚĆ DRUGA

FORMY PRZEJAWIANIA SIĘ STOSUNKÓW MIĘDZYNARODOWYCH

Rozdział VI · Polityczno-prawne formy organizacyjne stosunków międzynarodowych	117
1. Organy państwa w stosunkach międzynarodowych (Zbigniew Cesarz)	117
1.1. Pojęcie, geneza, rozwój i funkcje dyplomacji	117
1.2. Organy państwa w stosunkach międzynarodowych – podział i charakterystyka	120
1.2.1. Wewnętrzne organy dyplomacji	120
1.2.2. Organy zewnętrzne państwa w stosunkach międzynarodowych	123
2. Prawne regulacje stosunków międzynarodowych (Zbigniew Cesarz)	129
2.1. Normy międzynarodowe	129
2.2. Źródła prawa międzynarodowego	130
3. Negocjacje międzynarodowe (Andrzej Dybczyński)	135
4. Reżimy międzynarodowe (Andrzej Dybczyński)	142
5. Sojusze (Andrzej Dybczyński)	145
6. Globalne rządzenie – wizja przyszłości (Andrzej Dybczyński)	149

Rozdział VII · Patologiczne formy przejawiania się stosunków międzynarodowych	152
1. Zbrojenia, wyścig zbrojeń i rozbrojenie (Andrzej Dybczyński)	152
2. Wojny i konflikty zbrojne w stosunkach międzynarodowych (Zbigniew Cesarz)	156
2.1. Problem stosowania siły w historii stosunków międzynarodowych	156
2.2. Pojęcia „wojna” i „konflikt zbrojny”. Przyczyny oraz rodzaje współczesnych konfliktów zbrojnych	159
2.3. Natężenie, rozmieszczenie, specyfika i skutki współczesnych konfliktów zbrojnych	163
3. Terroryzm międzynarodowy (Bartosz Bolechów)	170
3.1. Definiowanie zjawiska	170
3.2. Historia i kontekst	172
3.3. Terroryzm a współczesny system międzynarodowy – sprzężenie zwrotne	173
3.4. „Nowy terroryzm” – od dyplomacji koersywnej do wojny	174
3.5. Transnarodowe struktury terrorystyczne a procesy globalizacyjne	177
4. Konflikty cywilizacyjno-kulturowe (Andrzej Dybczyński)	182
5. Zagrożenia ekologiczno-surowcowe (Zbigniew Cesarz)	183
5.1. Międzynarodowy wymiar zagrożeń ekologicznych	184
5.2. Problem zaopatrzenia w surowce jako kwestia bezpieczeństwa międzynarodowego	189

CZĘŚĆ TRZECIA

STOSUNKI MIĘDZYNARODOWE W PERSPEKTYWIE ONTOLOGICZNEJ

Rozdział VIII · Unia Europejska jako wspólnota polityczna, ekonomiczna i bezpieczeństwa (Agnieszka Florczak)	195
1. Pojęcie, etapy i płaszczyzny integracji	195

2. Procesy integracyjne na kontynencie europejskim – rys historyczny	197
3. Od Wspólnot do Unii	199
3.1. Integracja gospodarcza	199
3.2. Integracja polityczna	204
4. Istota Unii Europejskiej	206
5. Integracja po Maastricht	210
6. Struktura instytucjonalna Unii Europejskiej	215
7. Sprzeczności systemowe	221
Rozdział IX · Europa Środkowa (Adriana Dudek)	227
1. Pojęcie Europy Środkowej	227
2. Geneza systemu	231
3. Obszary aktywności	232
3.1. Wymiar północny	232
3.1.1. Rada Państw Morza Bałtyckiego (Council of the Baltic Sea States – CBSS)	232
3.2. Wymiar południowy	238
3.2.1. Inicjatywa Środkowoeuropejska (Central European Initiative – CEI)	238
3.2.2. Czarnomorska Współpraca Gospodarcza (Organization of Black Sea Economic Cooperation – BSEC)	244
3.3. Wymiar wschodni	246
3.3.1. Grupa Wyszehradzka (Visegrad Group)	246
4. Ewolucja systemu	253
Rozdział X · Federacja Rosyjska i Wspólnota Niepodległych Państw (Renata Mazur)	257
1. Federacja Rosyjska – problem sukcesji po ZSRR	257
1.1. Polityka zagraniczna	264
1.2. Bezpieczeństwo i rozbrojenie	277
1.2.1. Postrzeganie przez Rosję zagrożeń	277
1.2.2. Zapewnienie bezpieczeństwa Federacji Rosyjskiej	279
1.2.3. Kwestia rozbrojenia w polityce bezpieczeństwa Federacji Rosyjskiej	285
2. WNP: Przejaw i forma instytucjonalizacji współpracy państw obszaru byłego ZSRR	288
Rozdział XI · System paneuropejski (Agnieszka Florczak)	296
1. Geneza i ewolucja KBWE	296
2. Proces instytucjonalizacji systemu	300
3. Funkcje OBWE	304
4. Pozycja OBWE w systemie międzynarodowym	313
5. Przyszłość OBWE	314
Rozdział XII · Regionalizm w stosunkach międzynarodowych (Magdalena Sirecka-Wołodko)	318
1. Pojęcie i istota regionalizmu	318
2. Regiony i regionalizacja	322
3. Ewolucja regionalizmu	325
4. Płaszczyzny regionalizacji	328
Rozdział XIII · Afryka we współczesnych stosunkach międzynarodowych (Andrzej Nowak)	337
1. Afryka w okresie kolonialnym	337
2. Proces dekolonizacji Afryki	340
3. Problemy polityczne współczesnej Afryki	342
4. Problemy rozwoju społeczno-gospodarczego Afryki	346
5. Konflikty zbrojne we współczesnej Afryce	352
6. Procesy integracji w Afryce	354
7. Międzynarodowa pomoc dla Afryki	359

Rozdział XIV · Region Azji i Pacyfiku w stosunkach międzynarodowych (Arkadiusz Domała)	363
1. Specyfika i wewnętrzne zróżnicowanie regionu	363
2. Główni gracze i ich strategie	366
3. Problemy pokoju i bezpieczeństwa	370
4. Rozwój gospodarczy w regionie i jego specyfika	374
5. Wspólnota Azji Wschodniej czy Wspólnota Pacyfiku? Problem wartości azjatyckich i rozwoju demokracji w regionie	379
6. Instytucjonalizacja stosunków międzynarodowych w regionie	383
Rozdział XV · Ameryka Łacińska w stosunkach międzynarodowych	390
1. Ameryka Łacińska po II wojnie światowej: granice i obszar regionu (Marcin Kopij)	390
2. Ameryka Łacińska: trudny okres budowania państwowości (Marcin Kopij)	392
3. Ekonomiczny potencjał i zróżnicowanie w regionie (Marcin Skocz)	397
3.1. Południowoamerykański „klasyczny” system gospodarczy	398
3.2. „Stracona dekada” i zręby nowego systemu	399
3.3. Współczesne uwarunkowania	401
4. Instytucjonalizacja współpracy w regionie (Marcin Kopij)	402
4.1. Organizacja Państw Amerykańskich	404
4.2. Integracja ekonomiczno-gospodarcza w regionie	407
4.3. Instytucjonalizacja bezpieczeństwa w regionie	410
5. Strategie mocarstw regionalnych (Marcin Skocz)	414
6. Przyszłość Ameryki Łacińskiej (Marcin Skocz)	417
Rozdział XVI · Globalizacja w stosunkach międzynarodowych (Adriana Dudek)	421
1. Pojęcie i istota globalizacji	421
2. Obszary globalizacji	428
3. Globalizacja a problemy globalne	432
4. Globalizacja, integracja, transformacja systemu międzynarodowego	434
5. Paradoxy globalizacji	439
5.1. Beneficjenci i zmarginalizowani	439
5.2. Przyszłość państwa narodowego	441
5.3. Korporacje transnarodowe – nowi aktorzy globalni	443
5.4. Globalizacja a problem sterowalności ładem międzynarodowym	446
6. Globalizacja, kontrglobalizacja, alterglobalizacja	449